

NAPREJ

— Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke —

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadstr. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36—, za pol leta K 18—, za četrt leta K 9—, za mesec K 3—. Za Nemčijo celo leto K 40—, za ostalo tujino in Ameriko K 48—.

Inserati: Enostopna petlet vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

„Nehajte vsaj ob dvanajsti uri!“

V nemškem državnem zboru je govoril socialno-demokratični poslanec Scheidemann. Njegov govor je zbudil največje zanimanje. Časopisje vseh strank razpravlja o njem kar najživahneje, predvsem zaradi ostrega nastopa proti najvišjemu armadnemu vodstvu in proti slabotni obnašanju vlade, ki pobira stopinje za vojaškimi žetvami, tako, kar se tiče mirovnega vprašanja, kakor tudi glede postopanja državnomoščanskih pravic doma. Karakteriziranje ustavnega stališča, v katerem nemški narod po štirih letih doprinaša tako ogromne žrtve, kot »vojaški absolutizem, omiljen vsled bojazni pred parlamentarnim skandalom«, zadene pravo na glavo — pri nas nič manj. S tem ne mislimo na 4. avgust 1914, pač pa bi morala Scheidemann in večinska stranka spoznati najmanj konec decembra 1917, da je prišla ravnokar ura, da zapustimo opolzko pot. Takrat napreč je general Hoffmann tolkel s pestjo na mizo, kakor naj bi izgledal »sporazumni mir«. Ta sporazumni mir brez aneksij in vojnih odškodnin je prinesel, da so vkorakale čete na Rusko, kjer so delavci, katerih armada je bila razorožena. Kako izgleda z mečem narekovani mir v Brest-Litovskem in Bukareštu in kar je še prišlo iz samoodločevalne pravice »osvojenih« narodov, dokazujejo vladarska poželjenja po Kuroniji, na Lisonskem, Estonskem, načrti s Poljaki kakor tudi vkorakanje poročnika s četami v sejnico ukrajinske Rade.

Takrat najmanj bi bil čas, nastopiti z najstrožjo opozicijo, ker bi morda ne bilo brez učinka. Namesto tega je Scheidemann sprejel mir v Brest-Litovskem in tudi v Bukarešti, akoravno bi bila revizija teh mirovnih sklepov nedvomno pogoj za vsako mirovno razpravljanje z Anglijo, Francijo in Ameriko. V Nemčiji so sedaj širši krogi izpredvideli, da je odpovedala politika takoimenov. obramb na vzhodu. »Vossische Zeitung« celo dokazuje, da ta velika politična napaka omogoča, da se vgnezdijo v vseh od Rusije odtrganih delih in nastopijo proti Nemčiji. Večina naših nemških sodrugov se nikakor ne more od križati krivde, da je sodelovala in omogočala to napačno politiko.

Ako je kljub temu pripisovati pomen govoru Scheidemannu, tembolj radi njegovega končnega odstavka, ki utegne izpremeniti postopanje nemške večinske stranke. **No morite se nad tem: v masah vlada največje, naraščujoče ogorčenje, ne le pri industrijskem proletariatu, temveč tudi v širokih krog. uradnikov in nameščencev, srednjega stanu in kmetskega prebivalstva. Le eno razpoloženje je: Konec! Konec v časti seveda, mir brez ponižanja Nemčije, toda — konec. Ljudstvo je spoznalo resnico in jo popolnoma odreeno proti provzročiteljem razpoloženja. Ljudstvo hoče vojno kot uspešno obrambno vojno kolikor mogoče hitro končati.** Besede, katere je tukaj rabil Scheidemann, niso najvažnejše, najpomembnejše pri vsem tem je preobrat v razpoloženju, ki se kaže tudi v

Nemčiji v širokih ljudskih masah in se z vsakim dnem razširja dalje, z vsako še tako uspešno ofenzivo, kjer gre za življenje in smrt milijonov. Tako razpoloženje imamo v Avstriji in na Ogrskem, bojuje se na Francoskem, Angleškem in v Italiji. Povsod prodira ta misel.

Po ogrskem generalnem štrajku.

Le en sam teden je trajal ogrski generalni štrajk. Da bi se bil izjalovil, se ne more reči. Prvič se nepogojno ni vrgla puška v koruzo in drugič pravi oklic, katerega je nalašč za to izvoljeni delavski svet, ki je stopil na mesto dosedanjega strankinega vodstva, naslovil na delavstvo radi zopetne povrnitve na delo, jasno in odkritosrčno, da delavstvo zaenkrat ni v stanu, da bi s svojimi dosedanjimi močmi moglo premagati silni državni aparat. Noče pa odnehati od boja, temveč ga smatra le za odgodenega in ga misli nadaljevati ob uri boljšega razpoloženja sil in ga dovesti do končne zmage.

Na budimpeštanskih cestah se ne izprehajajo več čete v sivih uniformah, pa tudi strojnice niso več postavljene. Le odmevi izpred vojaških sodišč, le mnogobrojne bele lise v opozicionalnih listih pričajo kot vidni sledovi tega gibanja mas, ki so si zapisale volilno pravico, socialne reforme in mir kot končno zmago. Te tri stvari ostanejo tudi nadalje nerešene. Rešila se je v konferencah minulega četrta le ona točka, ki sicer ni bila motiv, pač pa neposredno povod za izbruh tega gibanja ljudskih mas. Padec Wekerlovega kabineta, katerega se je delalo odgovornega na prvem mestu za poraz volilne pravice, je bil le eden izmed mnogih manjših postranskih zahtev, le sredstvo k cilju, gotovo pa ne glavni cilj tega gibanja.

Ne, ta generalni štrajk ni bil ničesar drugega kakor učinkovita demonstracija in obene generalna poizkušnja sil. Kako so ogrski delavci zadovoljni z izidom boja, se bo šele videlo. Glede stališča strank in časopisja proti delavskemu gibanju se mora mirno trditi, da se je pokazala izredna vzajemnost. Izvzemši levo krilo Karolyijeve stranke, kateremu se je pridružil Ladislav Fenyés, je vsa zbornica, ne glede na osebne in strankine programe, zavzela stališče proti delavcem in za najstrožje postopanje proti temu gibanju. Vsi so se posluževali istih robotih besed, obtožbe vele- in državnega izdajstva, sporazumljenja z entento, ne morda, ker mislijo na istinitost te obtožnice, temveč ker je to najcenejše sredstvo, da odvrnejo od sebe vsako odgovornost.

Kakor stranke, tako so se obnašali tudi listi. Le »Vilag« in »Magyarország« sta pisala k stvari in simpatizirala s tem bojem. »Pesti Naplo« pravi celo, da na koncu te vojne ne bo toliko šlo za mezdnata ali politična, temveč tudi za socialna gibanja. Toliko energičnejše je reakcionarno časopisje, na čelu »Budapesti Hirlap«. Ono jima smisla, da bi odobravalo izlive strasti pri reakciji, in zadošča, da se dožene, češ, da najstrožje odredbe dokazu-

jejo dejansko slabost vlade, pri čemer se seveda pokaže konjsko kopito, da je grof Tisza to napravil še boljše. To soglašanje glede želje po odstopu Wekerla je pa tudi edina splošna prikazen v celi dobi in najbrž tudi edina, ki bo prej ali slej vodila do trdnejših rezultatov.

Potrditev miru v Brestu Litovskem neustavna.

V Nemčiji so spravili mirovno pogodbo v Brestu Litovskem pred državni zbor in so razpravljali in se lahko izražali parlamentarci o njej, kakor določa ustava. Avstriji smo pa izvedeli v soboto kratkomalo, da so bile ratifikacijske listine med avstrijsko in sovjetsko rusko vlado v četrtek zamenjane v Berlinu, ne da bi bila vlada predložila prej pogodbo parlamentu. Samo z brzobjavo so nam naznanili, da je pogodba ratificirana, to je, nje veljavnost potrjena. Na uvodnem mestu pravi »Arbeiter-Zeitung« o tem dogodku: »Izgovarjati se utegnejo, da se je izvršila »le« ratifikacija, da se pa s tem ne misli omejevati pravice državnega zbora, da govori o ratifikaciji, tudi ne utegnejo tajiti, da je treba za »veljavnost« pogodbe pritrditve državnega zbora, katero pa hočejo pozneje zahtevati. Toda ta ugovor, ki smo nanj pripravljali že danes, bi bil povsem navadno slepomišenje. Stvar je čisto jasna in zdrav človeški razum se potem ne bo dal slepiti z nobeno »znanstveno« rabulistikom. Ker je potrebna za veljavnost trgovinskih pogodb pritrditve državnega zbora, tedaj se trgovinske pogodbe brez pritrditve parlamenta ne smejo sklepati; veljavne so šele, če imajo to porditev: cesar, ki sklepa narodnopravno državne pogodbe, izvrši sklep, če jih je državni zbor v zmislu ustave odobril. Trditve, da bi to potrditev smeli »zahtevati« šele naknadno, nam ustvarja tale nezmisel: da cesar sklepa državne pogodbe, ki s sklepom še niso postale veljavne, da torej sklepa državne pogodbe, ki še vise v zraku! Ali si sploh moremo resno misliti, da bi ustava imela v mislih tak nezmisel? In kaj se pravi to, da potrebujejo trgovinske pogodbe za svojo veljavnost odobritev državnega zbora? Vendar le, da postanejo šele potem veljavne! Brez te odobritve in tudi med to odobritvijo še niso veljavne, torej so neveljavne; imamo torej pred seboj čudo, da je mir v Brestu Litovskem z ratifikacijo postal veljaven, ker pa ni odobren v državnem zboru, je torej veljavna in neveljavna pogodba! Ali bo ali ne bo odobren potem po državnem zboru, je popolnoma postranskega pomena. Utegne biti sprejet pa tudi odklonjen, kakaj državni zbor je suveren v svoji pravici sklepanja, torej je dana tudi objektivna možnost, da se odobritev odreče. Kako naj se ravna torej sedaj v ustavi, ko je pogodba na eni strani ratificirana in veljavna ter obvezna, na drugi strani pa bi bila neveljavna, če jo državni zbor ne odobri? Da se praktično ne bo tako zgodilo, ne spreminja na stvari, da, stvar mora izteči tako, da je ta objektivna možnost izključena. V resnici se trgovinske pogodbe

LISTEK.

Upornik.

Ruska zgodovinska črtica.

I.

Bilo je meseca aprila leta 1772. V Rusiji so se godile čudne reči. Zbirale so se čete upornikov ter napadale in ropale po vaseh, pa pustošile dežele. Pri neki veliki skali, kakršnih se nahaja več po ruskih stepah, so sedeli omenjenega časa mlada žena, kazak in menih. Žena ni bila ravno lepa, vendar prikupljivega vedenja. Neka ljubeznivost ji je odsevala iz oči.

Kazak je bil velik in močan. Njegovi svetli kostanjevi lasje so viseli valovito po vratu in ramah. Imenoval se je Tugarov.

Mož v meniški obleki je bil majhen in vitek, iz oči mu je sijala temna ognjevitost. Dasi ni nosil brade, je i-pak bil videti divjega obraza. Ime mu je bilo Emelijan Pugačev. Rojen je bil v deželi Kazakov, v majhni vasi, ter služil dolgo vrsto let pod ruskim praporom. Pozneje je pobegnil na Poljsko, kjer se je navzel častihlepnega duha.

Takrat je vladal car Peter III.

Ko se vrši naša povest, je preminul na nenavaden in skrivnosten način. To se pravi: neznanu je bilo prostemu ljudstvu, nikakor pa ne višjim krogom. V njegovi častihlepni glavi se je porodila misel, da bi se dvignil na prestol. V Moskvi, kjer je bilo znano, kakšne smrti je umrl Peter III., se ni upal Pogačev pokazati. Šel je toraj v stepe, med poldivje ljudi, ki niso vedeli nič pravega. Tu je upal, da doseže svoj namen.

Vendar je bil tudi kazak, ki je dobro poznal Pugačeva, ker sta bila oba iz ene vasi. Tega moža je bilo torej najprej pridobiti zase, da drugim ne izda njegovega rojstva in zvijače. In ta kazak je bil Tugarov.

Pugačev se ga je lotil z vso zvijačo. Najprej je vzel njegovo hčer za ženo, dasi je nameraval jo potem na tihem zapustiti. Nato je jel razkladati Tugarovu svoje načrte. Našli smo jih pri oni veliki skali.

— Tugarov, de Pugačev. Dosedaj se nam je smehljala sreča. Pred šestimi leti še nismo imeli niti ene kopejke in danes štejemo že nad milijon rubljev. Tedaj še nismo imeli niti enega vojaka, sedaj pa imamo armado.

— Da, odgovori kazak. Sreča ti je mila, ti postaneš car. Ali se me boš spominjal tedaj, da sem ti tudi jaz pomagal do prestola?! Dal sem ti svojo hčer Zofijo. Ne zabi nikdar, da je ženska, ki je delila uboštvu s teboj, tudi vredna, da uživa čast in moč.

— Jaz je ne zabim nikdar! odvrne Pugačev.

— Emelijan, reče žalostno Zofija, kako srečni smo bili tukaj. Čemu zapuščamo naše stepe? Kaj nam pomaga bogastvo in moč? Jaz hočem ljubiti le tebe, drugega si ne želim!

Komaj je izrekla te besede, se je zaslislalo kričanje iz daljave. Kmalu nato so pridrvili kazaki in s kosami oboroženi kmetje, ki so bili jedro upora.

Pugačev pregleda urno dolge vrste svojih bojevnikov in poklekne pred zastavo. Ko vstane, pogleda pomembljivo Tugarova in vzkligne:

— Država je naša!

II.

Malo oseb je v novejšem času popisati tako težko, kakor Katarino II., vdovo carja Petra III. V njej sta bili združeni dve bitji. Z enim in istim peresom mirno piše sedaj pesmice in istim peresom in tisto hladnokrvnostjo podpisuje smrtno obsodbo. Dočim zaseda Pugačev deželo za deželo, si mirno dopisuje s prijatelji o tem čudnem pustolovcu, ki si domišljuje, da pribori z nekoliko stotinami pijanih kazakov carski prestol.

Nekega dne sedi v pisarni. Pri njej je princezinja Ašov in grof Panin, odgojitelj njenega sina, velikega kneza Pavla.

brez odobritve državnega zbora (ali vsaj, da bi se ustavno ne dovolilo) niso nikdar sklepale; in če se trgovinska pogodba z rusko republiko sklepa v okviru mirovne pogodbe, tudi ne izpreminja pravnega položaja niti za las. Ratifikacija, ki se izvede brez pritrdila državnega zbora, je nedvomno prelom ustave.

Vlada se ne more niti izgovarjati na »težkoče« parlamenta; kakaj deloma novi poslovnik poslanske zbornice zagotavlja čimprejšnjo rešitev državnih pogodb, onemogoča vsakršno zavlačevanje obravnave, deloma pa tudi ni dvoma, da je v parlamentu večina, ki bi bila za ratifikacijo. Obenem pa je jasno, da bi se spričo pomena te trgovinske pogodbe, ki je tudi prva mirovna pogodba, ne bi bila smela nikakor opustiti ustavna pot. Breška pogodba vendar ne bi smela biti dogovor med državnimi poglavarji, marveč pogodba narodov, prva pogodba, ki uvaja novo dobo mednarodnih dogovorov! In temu se utisne madež neustavnosti, korak je takorekoč zahrbtni!

Politični pregled.

— **Jugoslovanski klub.** Jugoslovanski klub je sklican na ponedeljek 15. t. m. k plenarni seji, pred katero se vrši seja klubove parlament. komisije. Isti dan se sestane svojčas izvoljeni češko-jugoslovanski akcijski odbor.

— **Proti Slovakom.** Proti Slovaku dr. Lovrencu Šrobarju in tovarišem so ogrske oblasti uvedle kazensko preiskavo radi veleizdaje in razžaljenja Veličanstva. Ta zločin so baje zakrivali z znano resolucijo na shodu v St. Miklošu, v kateri se označujejo Slovaki kot veja čehoslovaškega naroda in zahteva pravica samoodločbe. Razen tega sta se dr. Šrobar, pisatelj Zvezdoslav in tovariši udeležili gledaliških slavnosti v Pragi. Radi enake udeležbe — v narodnih nošah — je bilo obtoženih tudi več slovaških deklet. Za gori navedene zločine določa ogrski zakon v mirnem času dosmrtno ječo, v vojni veljajo ostreje odredbe...

— **Obnovitvena akcija na Goriškem.** Minister za javna dela, baron Homann, se je podal v spremstvu sekcijskega načelnika v Trst. Njegovo potovanje je v zvezi z obnovitveno akcijo na Goriškem. Iz istega vzroka je bil tudi namestni baron Fries-Skene sprejet od cesarja v posebni avdijenci. Poročilo »Wiener Journala«, da je baron Fries-Skene določen za naslednika notranjemu ministru baronu Gayerju, ni resnična.

— **Iz hrvaškega sabora.** Hrvatski sabor je v sobotni seji izvolil člane regnikolarne deputacije in raznih odsekov, potem pa se je nadaljevala debata o proračunskem provizionju. Član hrvaško-srbske koalicije poslanec dr. Popović je govoril med drugim tudi o jugoslovanskem vprašanju. Izjavil je, da se to vprašanje ne da rešiti parcijelno, kakor bi hoteli hrvaški Frankovci. Tu je cel narod, ki se ne da deliti in zahteva zjedinitenje. Tisti, ki imajo v rokah oblast, bi radi zanetili prepir med nami, da bi potem laglje prišli na Balkan. Med Ogrsko in Hrvatsko — pravi govornik — mora priti do revizije; predvsem mora Hrvatska dobiti financijelno samostojnost. S tem vprašanjem se pa ne sme spajati jugoslovansko vprašanje. Preko vsega, kar nas loči — ime, zgodovina — moramo oriti do izvora edinstvi: jezika. Govornik je za vse, kar nas spaja za vse pozitivno hrvaško, srbsko in slovensko. »Jaz sem Hrvat in Srb in Slovenec ali pravi pravcati Jugoslovani.« Govorila sta še poslanca dr. Horvat (Frankovec) in dr. Bertić (koalicija), ki je odločno zavračal razna očitanja dr. Horvata.

— **Nov vsenemški aneksionistični program.** Grof Roön, eden prvakov ruske gosposke zbornice in vodja nemške vojne stranke, priobčuje v nemških listih te-le zahteve Nemčije: V rokah imamo oblast, ki nam jo je da-

— Je li res, dé z zaničljivim nasmehom, da nosi ta kazak svoj nos tako visoko, da mu nihče ne more pogledati vanj?

— O tem se lahko prepričate, odvrne princezinja, ako vaše veličanstvo nekoliko krepkeje prime tega upornika. Upor je mnogo nevarnejši, kakor se je mislilo iz početka, ker se mu je pridružilo skoro vse preprosto ljudstvo.

— Kaj to, preprosto ljudstvo, odvrne Katarina, ti hlapci?! Nič drugega, kakor da se dado samo zapeljevati, plazeč tiho, boječ se zbuditi le majhen šum, da ne bi prišel do naših ušes. Ako bi prav sedaj ne imeli vojne s Turki in ko bi bil Bibikov boljši vojskovodja, bi bila vstaja zadušena že davno.

V tem trenutku vstopi ordonančni častnik, bled in prašen.

— Kakšne vesti prinašate? ga vpraša Katarina.

— Slabe, Veličanstvo, odgovori častnik. — Vse proti Pugačevu poslano vojske so pobite. Polkovnik Bulov je bil s celo posadko Olenburga pobit. Slovečega astronoma Lovieca so lopovi natakili na kol in ga nosili okolo, češ, da bo bližje zvezdam! Mnogo mest je razdanih in sovražnik je le še tri dni oddaljen od Moskve.

— Dobro, idite! reč eosuplo Katarina, skonča pismo in ga odda strežaju. Dalje jutri.

la zmaga. Nimamo niti najmanjšega povoda, da se »spoznamemo«, nego smo v stanu, da svojim premaganim sovražnikom diktiramo te-le pogoje: 1. Nobenega premirja, nobenega prekinjenja podmorske vojne, odbijanje vsakega poskusa za sporazum, dokler se le en oborožen Anglež nahaja na francoskih ali belgijskih tleh, in dokler ne pridemo mi v Pariz ali predenj. Naši plašljivi sovražniki, ki računajo na ameriško pomoč, bi dobili z dogovori samo časa. 2. Združenje belgijske države tako, da poleg samostojne notranje uprave ostane pod nemško vojaško in gospodarsko upravo. Samostojnost flamske dežele. Odstopitev flandrijske in francoske obali doli do Calaisa Nemčiji. 3. Odstopitev francoskih rudnikov Briey in Longwy Nemčiji. 4. Francoska nadalje odstopi trdnjave Belfort, Tour in Verdun in vse ozemlje, ki leži zapadno od njih. 5. Povrnitev vseh nemških kolonij, ki so pred vojno pripadale Nemški, včevši Kiaučau. 6. Da se ustanovi svoboda morja, odstopi Angleška one dele mornarice in postaje premoga Nemčiji, katera ta zahteva, Gibraltar izroči Angleži Španjski. 7. Angleška izroči svojo vojno mornarico Nemčiji. 8. Angleška odstopi Egipt s Sueškim prekopom vred Turčiji; povrh pa tudi vse otoke, ki so preje pripadali Turčiji in ostalo ozemlje. 9. Takoj je izprazniti zavzete kraje v Grški in je obnoviti to kraljevino z njenim prejšnjim kraljem. 10. Razdelitev Srbije in Črne gore med Avstrijo in Bulgarsko po natančnem specialnem dogovoru. 11. Skupne naše vojne stroške 180 milijard mark plačajo Amerika, Angleška in Francoska. Ta znesek se razdeli na imenovane države po pogodbi, ki bi označila število in obseg surovin, ki se nam morajo takoj vpslati. 12. Naposled ostane nemška vojaška okupacija zavzetega francoskega in belgijskega ozemlja dotlej, dokler se od sovražne strani ne izpolnijo vse točke te mirovne pogodbe. Stroške za to okupacijo nosijo naši sovražniki.

— **Deželni volilni red kraljevine Poljske.** Vlada je predložila članom poljskega državnega sveta utemeljitve glede na deželni volilni red. Vlada se zavzema za dve zbornici. Senatorji bi ne bili dedni ali po smrti imenovani člani, marveč naj bi jih polovico izvolili z direktno volitvijo, drugo polovico pa imenovale korporacije. Volilni red temelji na načelih splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice.

— **Italijanski glasovi o Wilsonovih pogojih.** O Wilsonovi izjavi piše »Avanti«: Wilson opušča vsako določeno rešitev teritorialnega vprašanja, ki je kakor znano največje težkoče, ter označuje splošna načela politične etike kot cilj, za katerega se bore zavezniki. List primerja zadnje izjave državnega tajnika Kühlmana o nemških vojnih ciljih ter konstatuje soglasje z Wilsonom. — »Corriere della sera« pravi, da je Italija z Wilsonovim programom povsem zadovoljna. Nemčiji pa se nudi po Wilsonu edino mogoč in ugoden mir, ki ga more doseči, in oni Nemci, ki razumejo, da nemško orožje ne bo ustvarilo svetovnega mira, bodo storili prav, če resno upoštevaajo Wilsonovo izjavo.

— **Ententa in Rusija.** Milanski »Corriere della sera« se bavi z razmerami v Rusiji ter pravi, da ententa ne sme križem rok gledati, kar se dogaja v Rusiji. Treba da je torej zbrati vse elemente, ki hočejo, da se vrne v Rusijo zopet red in mir. Ako tega ne bo storila ententa, jo bo prehitela Nemčija. Zato mora ententa storiti potrebne korake v Sibiriji ter tam izvesti take ukrepe, kakor jih je izvedla Nemčija v Ukrajini.

— **Dogodki v murmanskem ozemlju.** Sovjet ljudskih komisarjev je izdal sledeči razglas: Predsednik sovjetov murmanskega ozemlja, Jurjev, ki je prešel v tabor angleško-francoskih imperijalistov in se je udeležil dejanj proti sovjetski republik, je proglašen za sovražnika in je izven zakona. Kakor poroča časopisje, je proglašeno v Arhangelsku obsedno stanje. — »Tägliche Rundschau« piše h konfliktu na murmanski obali: Dogodkom ob obali Ledenega morja moramo posvečati posebno pozornost, ker imamo namen, da ogrožajo mir na vzhodu in ustvarijo za Anglijo drugi Calais ali Solun.

— **Volitve na Holandskem.** Na Holandskem so se pretekli teden vršile državnozborske volitve in sicer na podlagi splošne in enake volilne pravice. Ker več članov dosedanjega ministristva ni bilo več izvoljenih, je kabinet podal demisiijo, v novi zbornici bodo tvorili večino poslanci, ki hočejo, da stopi Holandska očitno na stran entente.

— **Debs aretiran.** Ameriške oblasti so aretirale socialista Evgena Debsa, ki je bil socialistični predsedniški kandidat v Zedinjenih državah. Dolže ga, da je v javnem govoru nesimpatično kritiziral vojnopriljazni sklep ameriških socialistov. Na govoru, ki ga je imel pred kratkim v Ohiju je protestiral proti aretaciji vojnosovražnih socialistov, in zahteval od oblasti, da aretirajo tudi njega. Izjavil je tudi, da je vojna le kupčija kapitalizma. Dalje je baje hujskal vojake k vstaji in oviral s tem produkcijo vojnih dobav.

— **Usodna ura vojne.** Bonar Law je dejal v svojem poslovilnem nagovoru na banketu, ki ga je priredila vlada na čast delegatov medzavezniške konference, da usodna ura vojne ni daleč. Ako v nadaljnjih treh mesecih sovražnik ne doseže nobenega strateškega cilja, potem se je njegov vojni pohod izjalovil.

— **Amerika v vojnem stanju.** Iz Washingtona se brzojavno poroča: Zbornica reprezentantov je sprejela resolucijo, ki pooblašča Wilsona, da se vsi brzojavni in telefonski kabli postavijo pod državno kontrolo.

— **Japonska in ententa.** Reuter poroča: Japonski veleposlanik baron Ishii je imel v Fairhavenu govor, v katerem je obljubljal, da bo Japonska prispevala svoj delež v vojni na način, ki bo po njenem mnenju še najbolj. Označil je vesti o možnosti zopetnega zbližanja Nemčije in Japonske za nemško intrigo.

Stavka v Idriji.

Obupne in naravnost neznozne razmere, ki so pri idrijskem rudniku vladale že leta in leta so prikipele do vrhunca, tako da je v pondeljek zjutraj popolnoma nepričakovano izbruhnila stavka. Idrija leži v zapuščenem osamljenem kotu Kranjske in nima nobene prave prometne zveze. Socialne razmere v Idriji se niso izboljšavale že prej ne sorazmerno s časom, tem slabše pa je bilo sedaj v vojni. Vsaj smo že večkrat ponočali o razmerah v Idriji! Idrijsko delavstvo je zopet in zopet zahtevalo izboljšanje mezd, zlasti pa aprovizacije, toda uspehov ni bilo in delavski odborniki zadrage so večkrat v svojem obupu pretili z odstopom. Na zadnji spomenico so idrijski rudarji dobili nepovoljen odgovor, češ, da so se mezde zvišale za 156 odstotkov, da torej ni povoda za nadaljna izboljšanja. Idrija pa nima nobene redne aprovizacije, vrhutega jim pa delajo še ovire pri dopustih. Tako jim je popolnoma nemogoče nabavljati si potrebščine v že itak silno izčrpani okolici.

Nič ni torej naravneje, kakor da je delavstvo popolnoma obupano sklenilo na svojem nedeljskem shodu pri »Črnem orlu«, da stopi v stavko. Na shodu so delavski zastopniki odstopili, a izvolil se je »delavski svet«, sestojč iz delavcev vseh strank, ki naj prevzame vodstvo stavke in pogajanja. Delavski svet je sklep naznanil rudniškemu vodstvu in vojaškemu poveljstvu ter predložil na shodu sklenjene zahteve ravnateljstvu. Naznanila in sklepe bo razglašal delavski svet z lepaki na mestni hiši.

Zahteve idrijskega delavstva so naslednje:
Delavstvo, zbrano na shodu dne 7. julija v pivarni pri »Črnem orlu«, odločno zahteva:
A. Da se plačilni pravilnik od leta 1913 razvejljavi in se preudari število kategorij in draginji primerne plače pri štabilnih delavcih v 3 razrede, in sicer: 1. razred od 1 do 5 let službe temeljne plače 7 kron, 2. razred od 5 do 10 let službe temeljne plače 8 kron, 3. razred od 10 let dalje službe temeljne plače 9 kron. Mladoletni delavci do 18. leta starosti 5 kron temeljne plače za 8urno dnino. Zraven tega še vse do sedaj obstoječe draginjske in vojne doklade. Delavci kakor kovači, ključavnničarji, mizarji, sploh profesionisti, kateri opravljajo 10urno delo od gosposke dnine, 25 odstotkov več.

B. Aprovizaciji delavcev, zaposlenih pri c. kr. rudniku v Idriji, naj se določi sledeče: 1. dnevno 300 gramov moke za težke delavce; dnevno 200 gramov moke za svojece, oziroma njih družinske člane. 2. maščobe po zakonitih določbah, za težke delavce 20 gramov, za njih svojece po 15 gramov na dan. 3. Mesa naj bi dobivali težki delavci 10 dkg, njih svojeci pa po 5 dkg na dan. 4. Delavci in njih svojeci naj bi dobivali po pol kilograma krompirja za osebo na dan. 5. Sočivje kakor fižol, grah, ješprenj, kaša itd. pa vsaj po ene vrste od tega pa 10 dkg za osebo na dan.

C. Da naj se oženjenim delavcem letno 10 in samcem 5 m drv ter potrebno razsvetljavo.

D. Nastavi naj se uradništvo zmožno slovenskega jezika.

E. Vsak delavec naj dobi letno 14dnevni dopust s celo plačo.

F. Odpravo militarizacije iz obratov.

Dodatno k prvi resoluciji se zahteva tudi:
1. Izplačevanje naj se vrši pa zakonitih določbah, dodatek k službenemu redu c. kr. rud. rav. v Idriji dne 30. oktobra 1912 št. 6340, § 10., odstavek 12. do 14. 2. Aprovizacijski odbor, obstojč iz delavcev, naj se takoj nastavi kot tak ter se pismeno potrdi od strani rud. rav. izjava glede tega. 3. Vpelje naj se pri c. kr. rudniški aprovizaciji kreditna knjižica, ki bo najbolj primerna za nadzorovalne organe in prejemnikavpiše naj se v to knjižico vsako dajatev, predmet, ceno in datum. 4. Preskrbi naj se za potrebno obleko in obutev delavcem in njih družinam.

Delavci so še izrečno izjavili, da se z dvornim svetnikom Bilekom ne pogajajo, ker je do-

vij jasno pokazal, da nima dobre volje in ne snijša za delavske potrebe. Odbor »Rudarske zadruge« je takoj, ko so zgornje zahteve bile sklenjene, odšel naznaniti vojaškemu poveljstvu in direkaciji, da se prične jutri ob 4. uri stavka in da zastopa delavstvo »delavski svet«, kateremu prepušča vsa nadaljna pogajanja. Vojaško poveljstvo je to vzelo na znanje, direkacija je delavstvo osorno pozvala, naj gre na delo, kar je pa delavsko zborovanje odklonilo, dokler se njegovim zahtevam ne ugodni.

Ob 1. uri popoldne je zboroval »delavski svet«, ki se je nato začel pogajati z direkacijo. Posredoval je zastopnik logaškega okrajnega glavarstva. Delavstvu so takoj obljubili, da se boče, aprovizacijske razmere zboljšale. Delavecem se nakažejo po 4 kg moke, 1 kg fižola, 1 kg masti — česar miso še nikoli dobili! »Delavski svet« je nato sklical za v pondeljek zopet delavski shod k »Črnemu orlu«, da odloči o nadaljnjem razvoju stavke.

Dnevne beležke.

— **Socialno higijenični oddelek** v ministrstvu za nozdravje zadeve so ustanovili na Dunaju. Namen novega oddelka bo, posvečati posebno skrb zatiranju tuberkuloze in spolnih bolezni.

— **Zopetni nabori.** Z Dunaja prihaja vest: V parlamentarnih krogih se govori, da se bodo v septembru vršila nova prebiranja vseh dosedaj še nepotrjenih obvezancev do 36. leta.

— **Umri** je v Vižmarjih g. Ivan Ravtar, nadrevident c. kr. državnih železnic.

— **Obesenca je našel** gozdni čuvaj Anton Gradišek v gozdu »Graččanov hrib« pri Savi, oddaljen kakih 20 minut od ceste, v višini približno 300 metrov. Visel je na bukovi veji v goščavi. Obraz mu je bil od črvov razjed, spodnji del leve roke mu je odpadel. Truplo je bilo visoke rasti. Obesenec je bil opravljen s črnim klobukom in črnimi jopičem, sivimi hlačami na zadrgo ter črnimi usnjatimi podkolenicami, z belo srajico in spodnjimi hlačami modre barve, na levi roki je nosil vojni prstan. Truplo je moralo viseti v gozdu že kake tri tedne. Po zunanosti soditi, je moral biti kaki begunec, ki se je obesil v samomorilnem namenu. Truplo so prepeljali v mrtvašnico na Savi.

— **Tržačan obsojen na vislice.** Pred domobranskim divizijskim sodiščem na Dunaju se je vršila zadnje dni obravnava proti 22 letnemu v Trst pristojnemu Cirilu Ferruciju, ki je obdolžen veleizdajstva. Obtoženec je dovršil pred vojno realko in trgóvsko šolo, malo pred pričetkom vojne pa zbežal kot iredentist v Benetke, kjer je stopil pozneje kot prostovoljec v italijansko vojsko. Boleval se je dolgo proti Avstriji, dokler ni bil slednjič v enajsti soški bitki njet. Vse to je priznal sam, še celo, da se je javil na bojišče ponovno prostovoljno. Končno je izjavil pred sodnim dvorom, da svoje dejanje obžaluje. Sodišče ga je obsodilo zaradi očitane veleizdaje na smrt na vešalih.

— **Zračna poštna zveza med Ljubljano in Levovom.** Od 1. julija t. l. naprej se je prepustil poštini urad 1 (glavni poštini urad) v Trstu in Ljubljani k predajni in oddajni službi za zračne poštne pošiljatve prometu s Krakovom, Levovom in Černovicami. Take pošiljatve (začasno navadna pisma in dopisnice) se odpravljajo z navadnim poštnim prevozom in sicer v brzovlaku Trst-Dunaj in se potem odpremljajo z zračno pošto, ki je urejena med Dunajem-Kakovom in Levovom. Sklepni čas za predajo takih popolnoma frankovanih pošiljk ob poštini linici — in te pošiljatve se lahko predajajo tudi izven normalnih ur — je določen v Trstu na 5:30 predp. zjutraj in v Ljubljani na 10:30 predp. Zračne poštne pošiljke je treba opremiti z naslovom prejemnika in opozorljivim zaznamkom »zračna pošta (Flugpost)«, z označbo imena in naslova odpošiljatelja. Dostavijo se pošiljatve takoj, ko dospejo v poštini kraj. Za zračne poštne pošiljke ne prevzema poštna uprava nikake odgovornosti izvzemši povračilo plačanih pristojbin v slučaju, da se pošiljatve izgube, zakasne ali slično. Pristojbina za zračno poštne pošiljke je sestavljena: a) iz pristojbine za poštne pošiljateve enake vrste, b) iz posredovalnine v znesku 1 krone, c) iz letalne pristojbine. Ta znaša za vsako delno zračno progo Dunaj-Kakov in Krakov-Levov 1 K 50 vin. za vsakih 20 gramov pošiljke. Te pristojbine pod b) in c) se plačajo s posebnimi znamkami po 1 K 50 vin., 2 K 50 vin. in 4 K, ki se dobivajo pri navedenih poštnih uradih.

— **Za Narodno galerijo v Ljubljani.** Na povabilo gosp. akademikovega slikarja Rikarda Jakopiča so se večeraj sestali zastopniki slovenskih vpadabljajočih umetnikov predstavitelji za povzdigo naše vpadabljajoče umetnosti ter člani slovenske publicistike, da se posvetujejo o ustanovitvi društva, ki naj bi izpolnjevalo in vzdrževalo javno galerijo slikarskih, plastičnih ter grafičnih umotvorov v Ljubljani. Ustanovila naj bi se v središču Slovenije »Narodna galerija«. Udeležniki snočnjega posvetovanja so sklenili soglasno, da naj se tako društvo ustanovi čim prej, so odobrili predložena društvena pravila in dolo-

čili, da se ustanovno zborovanje društva »Narodna galerija« skliči takoj, čim c. kr. dež. vlada odobri pravila.

— **Iz Črne.** Štrajk tukajšnjih rudarjev, ki jih je okrog 1300, je bil 4. t. m. končan. Seve končan le za kratek tenmin, ako ne bodo vsi prizadeti činitelji storili svoje dolžnosti. Prvo je, kar zahtevajo delavci, da se jim da jesti. Daljši dopis priobčimo jutri.

— **Velika nesreča na cestni železnici** se je pripetila zadnje soboto na Dunaju. Trčila sta dva vlaka električne cestne železnice, kar je povzročilo veliko nesorčo. Bil je v jutranjih urah in vlaka sta bila polna občinstva. Ponesrečilo se je pri tem 33 ljudi večinoma zelo težko, dočim je precej lahko ranjenih odšlo, ne da bi bili iskali takojšnjo zdravniško pomoč. Pravega vzroka te nesreče niso še ugotovili.

— **Brežice.** Aprovizacijske razmere so tudi pri nas vedno slabše. Na eni strani primanjkuje živeža, na drugi se pa še to, kar je, sabo deli. Brežiška aprovizacija deli meso, katerega pa železničarji v okolici niso že dva meseca prejeli, dočim brežki gospodje dobe po 2—3 kilograme. Pravijo, da železničarji ne dobe mesa. Mi pa vprašamo, kje naj pa železničarji dobe meso? Zakaj pa, kadar je rekvizičija, morajo tudi okoliški železničarji dati svojo kvoto brežki gospodi? Ali je to pravica? Mislim, da ne! Tudi na splošno je aprovizacija zelo neredna — protekcije ne manjka in kdor te nima, dobi zelo malo. Obračamo se do odgovornih krogov, da uredijo stvar nekoliko bolj redno, drugače bomo šli z imeni na dan. — **Tatvine in sleparije** se pri nas dogajajo vsak dan. Iz Trsta in Istre gre vsak dan na stotine ljudi na Hrvaško iskat živeža, eni grede iz potrebe, drugi pa kot prekupci. Prizori, ki se odigrevajo na železnici so nepopisljivi. Krade in slepari se, da je grdo. Od Zagreba do Zidanega mosta se vozijo gor in dol osebe nepoštenih namenov, med katerimi je veliko vojakov, ki uboge ženske naravnost javno terorizirajo in jim blago pobirajo. Žalostno je, da so teh nasilstev žrtve večinoma uboge žene, ki grede daleč od doma iskat živil za uteho gladu svojih lačnih otročičev, dočim večinoma gre do prosti tisti, ki vlečejo od 50—100 kil, in ki potem prodajajo za neverjetno visoke cene in si služijo s tem tisočake. Ta teden je bila tu Istrijanka, ki ima doma šest lačnih otrok, prinesla je iz Zagreba okrog 10 kilogramov blaga. Na brežiški postaji ji vojaki to blago javno in po naročilu vzamejo. Žena je jokala in prosila kot otrok, a vse ni nič pomagalo. Pravi se, da so pri teh opravkih udeleženi razni »boljši« ljudje, ki si na ta umazani način delajo kapitale. Kdaj se bo tem ljudem na prste stopilo? Ali ni zakon za vse enak? — Prizadeti.

— **45 kg masla namesto 5000 kg.** Na občnem zboru štajerske vojne zveze konsumnih društev so tožili, da zveza ni dobivala dovolj živil. To je stara pesem. Zanimivo pa je, da bi morala Štajerska dobavljati dnevno 5000 kg masla, a dobavila ga je komaj 45 kg. Krompirja bo zveza potrebovala 1900 vagonov. Pogodbo pa se jej je posrečilo napraviti samo za 500 vagonov, ostanek je nepokrit. Gospodje so na zborovanju tožili, da češki okrajni nočejo sklepati pogodb za dobavo krompirja.

— **Župnik ustrelil človeka.** »Hrvatska Riječ« piše o naslednjem slučaju. Na praznik sv. Petra se je dogodil v Bosenskem Šamcu izvanredni slučaj. Župnik J. Halil je ustrelil z vojaško puško skozi okno svojega stanovanja na ulici nekega moškega. O dogodku pripovedujejo naslednje: Neka župljanka ima hčer, ki je hodila z nekim možkim, svojim fantom, kar pa materi nikakor ni bilo po volji. Ko je usodno jutro zopet šla z njim po ulici, priteče mati k župniku in ga zaprosi: Glej jih, na ulici ... pokvariti mi hoče otroka! ... Ubij ga! Župnik vzame puško in jo sproži na moža, ki je obležal zadet mrtev na mestu. Župnik je po rodu Arnavt, Škipetar in je izjavil, da je njegova dolžnost maščevati krivico. Odvedli so ga v zapor.

— **Okradeni bančni ravatelj.** Budimpeštanski bančni ravatelj Imre Kovacs je bil na dunajskem zapadnem kolodvoru okraden. Zginila mu je s kovčegom vred velika množina biserov, perila in drugih stvari v vrednosti 40.000 kron. Za tatom ni nobenega sledu.

— **Brez nagrabljenega lista nič počitnic.** Šolske uprave na Saškem so dobile od vojaških oblasti značilno odredbo, in sicer osem dni pred pričetkom poletnih počitnic. Vlada je odredila, da bo pričetek počitnic dne 15. t. m. le tedaj, če bodo zbrale šole do takrat vsaj dva milijona meterskih stotov nagrabljenega lista za konje fronte armade. Vlada in vojaška uprava sta izdali zadnje čase ponovno nujne odredbe glede spravljajanja suhega lista. Šolska mladina je sicer nagrabila veliko množino lista, vendar ne toliko kot je vojna uprava zahtevala.

— **Umri je francoski pisatelj** Josephin Peladan, v 59. letu starosti. Znan je po svojih ekscentričnih spisih, ki izvirajo domalega vsi z zgodovine starega veka. Glavno njegovo delo je »Latinska dekadencia«.

Shodi.

— **Celje.** V soboto se je vršil sestanek kovinarjev, na katerem je poročal sodrug Petejan o namenu in potrebi strokovne organizacije. Po poročilu se je razvila debata, v katero so posegli razni sodrugji in med njimi sodrug Poteš iz Štor, vsi so poudarjali potrebo dobre strokovne

organizacije. Sklenilo se je tudi, da se odpošlje deputacija na »vseslovenski delavski shod« v Ljubljano.

— **Rajhenburg.** Kakor je »Naprej« že poročal, se napovedani shod v Rajhenburgu ni mogel vršiti, ker nam ga je okrajno glavarstvo v Brežicah prepovedalo. Za shod je bilo med tukajšnjimi delavci in kmeti veliko zanimanje, ki so bili zaradi prepovedi zelo nejevoljni, ker se niso smatrali za tako nevarne, kakor jih smatra okrajno glavarstvo. Zapomnijo pa naj si, da, če nam shode prepovedujejo, nam ne morejo prepovedati pošteno misliti in se socialistično razvijati. Spoznali smo, da je socialistična delavska stranka najresnejša, ki neumorno dela za blagor revnega ljudstva. To naj si gospodje zapomnijo! Omentmo naj še, da je bilo tukajšnjim delavcem, ki delajo pri rudniku, prepovedano iti ta dan v trg, čeprav je bil shod prepovedan. Tudi zastopnik okrajnega glavarstva je prišel vseeno v Rajhenburg ter prišel trikrat v gostilno, kjer se je imel vršiti shod, prepričan, če se shod res ne vrši. Shod se ni vršil, ali lahko trdimo, da je bil uspeh shoda vseeno velik.

— **Zidan most.** Zelezničarski shod, ki se je vršil v nedeljo popoldne, je bil zelo dobro obiskan in vsled slabe aprovizacije zelo buren, iz česar se razvidi, kakšno razpoloženje je med uslužbenci južne železnice. Na shodu je prvi poročal sodrug P o h a r. Pojasnil je vse korake, ki so se že napravili in ki jih še treba napraviti za izboljšanje aprovizacije glede na prehrano, oblačilo in ubutev. K poročilu-se je vnela živahna debata, v katero so posegli razni sodrugji; med njimi tudi sodrug Baraga iz Brežic. Nato se je sklenilo poslati dva zastopnika na Dunaj. Ko se je sprejela kandidatna lista za volitev zaupnikov na progji, je poročal sodrug Petejan o splošnih aprovizacijskih kakor tudi političnih razmerah ter je priporočal navzočim red in disciplino med seboj, ker z anarhijo in obrekovanji se nič ne opravi. Ko se ni nihče več oglasil k besedi, je predsednik zaključil shod.

Vojna.

Italijanska protiofenziva.

Naše čete so se v zadnjih dneh popolnem umaknile z zapadnega brega Piave. Sovražnik se je sedaj tudi na črti San Dona do morja pomaknil do glavnega toka reke. S tem je ob čeli fronti nastalo zopet stanje, kakor je obstajalo pred 15. junijem. Italijansko vojno vodstvo se pripravlja na prehod svojih čet čez Piavo in v bližnjih dneh je pričakovati večjih dogodkov.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 8. julija. Uradno se razglša: Boj za pozicije ob Tassonu, zapadno Monte Pertica je tudi večeraj popoldne trajal dalje. Sedemkrat se je naš hrabri hrvatski pešpolk št. 79 vrgel nasproti sovražniku, dokler ni bil zlomljen njegov odpor. Po izredno težkih izgubah se je sovražnik umaknil v svoje jarke nazaj. Polkovni poveljnik, podpolkovnik Karel Zoller, je padel na čelu svojega junaškega polka. Sicer na italijanski fronti nič posebnega. V Albaniji so večeraj ob gornji in srednji Vojuši napadli z močnimi četami. Naše izpostavljene sprednje postojanke smo umaknili do naših glavnih pozicij.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 8. julija. Armadna skupina kraljeviča Rupprehta: Proti večeru živahno artiljerijsko delovanje, ki je ponoči še naraslo ob obeh straneh Lyse, ob kanalu La Bassée in ob obeh straneh Somme do izredne sile. Poizvedovalno delovanje se je nadaljevalo. Močne sovražne napade pri Merrisu in južno Lyse smo zavrnili. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Zapadno Château Thierry močan artiljerijski ogenj. Sovražni sunki proti odseku Clignon in zapadno Reimsa so bili zavrnjeni.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 8. julija. Ministrski predsednik vitez Seidler je bil danes pri cesarju sprejet v dolgotrajni posebni avdijenci. V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da bo vlada v poslanski zbornici, ki se sestane 16. julija, zahtevala ne le proračunski provizorij, marveč tudi pooblastilo za večje vojno posojilo.

Iz nemškega državnega zbora.

Berlin, 8. julija. Državni zbor je sprejel danes vladno predlogo, vsled katere se ustavodajna doba državnega zbora in alzaškega deželnega zbora podaljša za eno leto.

O umoru nemškega poslanika v Moskvi.

Berlin, 7. julija. O umoru nemškega poslanika v Mirbacha v Moskvi poročajo še naslednje posameznosti: Morilca sta prišla v poslaništvo nemškega grofa Mirbacha pod pretvezo, da sta pooblaščenca komisije za zatiranje protirevolucije. Po kratkem razgovoru s poslankom, sta potegnili revolverje in oddala par strelav na navzočega poslanika in dva legacijska svetnika. Nato sta

skočila k oknu, med skokom pa vrgla na že ranjene poslance ročne granate, ki so smrtonovorno ranile grofa Mirbacha, ostala poslanika sta dobila le lahke rane. A-tentatorja sta skočila skozi pritlično okno in se odpeljala s pripravljenim avtomobilom. Ko sta zvedela Čičerin in Karahan o atentatu, sta odšla takoj v nemško poslaništvo in izrekla svoje globoko obžalovanje o zločinu, ki ni bil naperjen proti Nemčiji, ampak proti boljševikom. Dve uri nato sta isto storila tudi Ljening in Sverdlov, predsednik centralnega izvršnega odbora. Zagotovila sta poslanike, da sta ukrenila vse potrebno, da se pride zločincem na sled. Ugotovilo se je, da sta zbežala atentatorja v neki stan levih socialnih revolucionarjev, ki so ga boljševiške čete že obkolele. Voditelji levih revolucionarjev Mankov, Karlin in Spiridonova doslej niso prišli v veliko gledišče, kjer so zbrani vsi člani sovjetske vlade. Skoro gotovo je umor le signal za upor proti vladi boljševikov. Tega protirevolucijskega gibanja se udeležuje del levih socialnih revolucionarjev v zvezi z desnim socialnim revolucionarjem Savinkovom ter njegovimi ententnimi agenti. Savinkov je vodja ententnih prizadevanj v Moskvi in je v zvezi s Čeho-Slovaki ter menševiki. Pod Kerjenskim je bil vojni minister. Domnevajo, da sta morilca člana leve socialno revolucionarne stranke.

Kühlmann pojde.

Berlin, 8. julija. Merodajni krogi zatrjujejo, da je demisija v. Kühlmann le vprašanje časa. Njegovo stališče je tako omajano, da je prisiljen odstopiti s svojega mesta.

Švicarski glas o izjavi sodruga Scheidemanna.

Bern, 8. julija. »Baseler Nachrichten« smatrajo Scheidemannovo izjavo v rajstagu za najvažnejši dogodek v nemški politiki od izbruha vojne. Glavno pri tem je, da ententni socialisti ne bodo mogli več očitati nemškim socialnim demokratom, da krijejo vladno politiko. Velika zapreka za zблиžanje med nemškimi in angleškimi delavci je vsled teh dogodkov odstranjena in s tem morda tudi ovira za mir med narodi.

Z italijanske fronte.

Dunaj, 8. julija. Italijansko vojno poročilo z dne 6. julija javlja: Danes popoldan je bil po petdnevni, neprestani, neizmerno ljutih bojih sovražnik popolnoma potisnjen na levi breg Piave. Dobili smo celo obrežje, ki nam ga je bil iztrgal sovražnik, zopet nazaj. To je sijajen uspeh naše bitke. Od 15. junija do danes smo ujeli 523 častnikov, 23.911 mož, uplenili 63 topov, 65 možnarjev, 1234 strojnih pušk, 37.105 pušk, 49 metalcev plamena, 2 aeroplana, 5.000.000 patron, mnogo tisoč granat, dosti saperskega materiala, žice itd. Dobili smo vse izgubljene topove nazaj, katere smo prve dni bitke izgubili. — K temu laškemu poročilu se uradno od naše strani dostavlja: Umevno je, da kujejo Italijani iz uspehov ob Piavi kapital. Vendar pa so število vojnih ujetnikov jako pomnožili. V zadnjih treh dneh se je zvečalo število ujetnikov kvečjemu od 12000 na 15000. Naših topov smo izgubili 12. Vprašati se moramo, kako pride sovražnik do tega, da jih našteje 63. Ako svoje lastne topove prištejejo k plenu, potem poroča resnico. Pri opustitvi Piave smo polagali največjo važnost na material. Lahki so za petkrat vse pretirali. Strojnih pušk nismo izgubili več kot 200. Ako pomislimo, koliko strojnic se rabi, je to število malenkostno. Naj ta dejstva zadostujejo, da se pokaže laško poročilo v pravi luči.

Dogodki v Moskvi.

Moskva, 8. julija. V Moskvi je proglašeno obsedno stanje. Brzojavna in telefonska postaja, katero so bili zasedli socialni revolucionarji, je zopet v rokah boljševikov. Socialni revolucionarji, ki so obkoljeni, so poslali parlamentarje. Boljševiki zahtevajo brezpogojno kapitulacijo. Poročila, da je v Petrogradu, Jaroslavu in drugih mestih izbruhnila stavka, so neutemeljena. Socialni revolucionarji izjavljajo, da je umor grofa Mirbacha bil

sklenjen v sekciji teroristov. Nekateri aretovani socialni revolucionarji, pa so priznali, da se je izvršil umor s sodelovanjem strankinega vodstva v svrhu, da se izsili prelom med Rusijo in Nemčijo in raztrga brest-litovska pogodba. Poizvedbe so dognale, da je bil umor že pred tedni dogovorjen.

Moskva 8. julija. (Agentura.) Moskovski sovjet je danes sklenil, da se iz sovjeta izključijo vsi oni člani, ki pripadajo stranki socialnih revolucionarjev in menševikov.

Boji s Čeho-Slovaki.

Moskva, 8. julija. Na uralski fronti so čete sovjeta porazile češko-slovaške legije ter zavzele Kaslin. S tem so sovjetske čete pridobile gospodstvo nad večjim delom železnice Jekaterinovo-Čeljabinsk.

Branting o internacionali.

Kopenhagen, 7. julija. V nekem razgovoru je Branting izjavil, da bo skušal obnoviti internacionalo, kakor hitro se pokaže, da je to možno. V času ofenzive je to nemogoče, toda upam, da bodo aliranci srečno prestali ofenzivo in odbili napad. Ako se to zgodi, pravi Branting, bo mogoče, nemudoma pričeti z obnovitvijo internacionala. Po njegovem mnenju so nasprotstva med francoskimi socialisti le navidezna. Celotno najbolj miroljubni so trdno odločeni, da da branijo svojo domovino. Resničnega antimilitarizma med francoskimi socialisti ni.

400.000 pariških beguncev.

Curich, 8. julija. Po vesteh, ki prihajajo iz Pariza, cenijo število beguncev, ki so zapustili Pariz na 400.000.

Aprovizacija.

Kis na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo kis v četrtek, dne 11. t. m. in v petek, 12. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v četrtek, dne 11. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9 do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do 1200. V petek, dne 12. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1201 do 1400, od 9. do 10. št. 1401 do 1600, od 10. do 11. št. 1601 do 1800, popoldne od 2. do 3. št. 1801 do 2000, od 3. do 4. št. 2001 do 2200, od 4. do 5. št. 2201 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po pol litra kisa, kar stane 50 vinarjev.

Meso na zelene izkaznice B št. 1401 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1401 do konca prejmejo goveje meso v sredo, dne 10. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 8 do 8 št. 1401 do 1600, od 8 do 9 št. 1601 do 1800, od pol 9 do 9 št. 1801 do 2000, od 9 do 10 št. 2001 do 2200, od pol 10 do 10 št. 2201 do konca. Stranke s št. 1 do 1400 pridejo na vrsto pozneje, kar bo pravočasno objavljeno.

Pri mesarjih v sredo ne bo mesa. Jutri, v sredo, dne 10. t. m. ne bo pri mesarjih mesa, ker deželno mesto za glavno živino, ni moglo dobaviti živine. Občinstvo bo dobilo meso pozneje, kar bo pravočasno objavljeno.

Razno.

* Razne drobne vesti: Wilson je dobil od vojnega sekretarja Bacra pismeno obvestilo, da je poslala Amerika v Evropo že 1 milijon vojakov. — V Moldaviji so uvedli od 14. julija počeni gregorijanski (t. j. naš) kalendar. Imeli so prej julijanski, ki je 14 dni za nami. — Poročili kor. biroja, naznanja generalni guverner nizozemske kolonije Surinam, da so odstopili vsi, v kolonijah se nahajajoči člani kolonijalnega ressorta, radi žaljivih besed, katere je izrekel proti njim minister Rambonnell.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

O vojni kuhinji ljubljanski nam je poslal obiskovalec kuhinje daljši dopis. Dopisnika prosimo, da se zaupno oglašijo v našem uredništvu; če nima v delavniških časopisih to tudi lahko v nedeljo med 8. in 9. uro dopoldne. Lahko se pa tudi pritoži v pritoževalnem uradu na magistratu vsak dan od 3. do 5. popoldne. Tudi nam je namtem, da se odpravijo nerednosti, zaradi tega moramo biti o stvari popolnoma na jasnem. Pozdrav!

Za tiskovni sklad »Napreja« so darovali: Sodr. Häfner iz Trsta 2 K. Štiri ženske iz Zeljarske ulice v Ljubljani za eno intervencijo 5 K. Josip Trojer iz Trziča 100 kron. — Skupaj 17 K. — Lepa hvala.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Strojevodja =
z večletno prakso
želi službe mašinista.
Ponudbe na upravništvo »Napreja«.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4 I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

- Dr. Košenina Peter,** splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.
- Dr. Kraigher Alojzij,** splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.
- Dr. Minář Fran,** kirurško in splošno zdravljenje, ordinira od pol 1. do pol 3. popoldne v blagajni.
- Dr. Zajec Ivan,** splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v blagajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji v kolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se zaradi bolezni ne morejo zglasiti sami, mora prigrasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelnstvo.

— Dejniška glavnica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond i okroglo
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —